Συλλογή της Νομολογίας

ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
(ολομέλεια)

της 27ης Σεπτεμβρίου 2011*

«Υπαλληλική υπόθεση — Διαδικασία — Καθορισμός των δικαστικών εξόδων — Αποδοτέα έξοδα — Αναγκαία έξοδα — Αμοιβές καταβαλλόμενες από όργανο στον δικηγόρο του — Υποχρέωση του ηττηθέντος προσφεύγοντος να καταβάλει τις εν λόγω αμοιβές — Αρχή της ίσης μεταχειρίσεως — Αποτελεσματική δικαστική προστασία — Προϋποθέσεις»

Στην υπόθεση F-55/08 DEP,

Carlo De Nicola, μέλος του προσωπικού της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, κάτοικος Strassen (Λουξεμβούργο), εκπροσωπούμενος από τον L. Isola, δικηγόρο,

αιτών,

κατά

Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), εκπροσωπούμενης από τη F. Martin, επικουρούμενη από τον A. Dal Ferro, δικηγόρο,

καθής,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ολομέλεια),

συγκείμενο από τους P. Mahoney, πρόεδρο, Χ. Ταγαρά, S. Gervasoni, προέδρους τμήματος, H. Kreppel (εισηγητή), I. Boruta, S. Van Raepenbusch και M. I. Rofes i Pujol, δικαστές,

γραμματέας: W. Hakenberg

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης στις 29 Μαρτίου 2010 μέσω τηλεομοιοτυπίας (το πρωτότυπο κατατέθηκε αυθημερόν), η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) υπέβαλε ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης αίτηση καθορισμού των δικαστικών εξόδων κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της 30ής Νοεμβρίου 2009, F-55/08, De Nicola κατά ΕΤΕπ (κατά της οποίας ασκήθηκε αναίρεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, υπόθεση T-37/10 P).

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

Ιστορικό της διαφοράς

2 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης στις 5 Ιουνίου 2008, ο C. De Nicola ζήτησε μεταξύ άλλων, πρώτον, την ακύρωση της αποφάσεως της 14ης Δεκεμβρίου 2007 με την οποία η επιτροπή προσφυγών της ΕΤΕπ απέρριψε την προσφυγή του με την οποία είχε ζητήσει, αφενός, να αναθεωρηθεί η βαθμολογία που του είχε δοθεί για το 2006 και, αφετέρου, να ακυρωθούν οι από 13 Ιουλίου 2007 αποφάσεις της ΕΤΕπ περί των προαγωγών για το 2006, στο μέτρο που δεν προβλέπουν την προαγωγή του αιτούντος σε βαθμό D, δεύτερον, να ακυρωθεί η έκθεσή του εκτιμήσεως για το 2006 και οι αποφάσεις της 13ης Ιουλίου 2007, στο μέτρο που δεν προβλέπουν την προαγωγή του στον βαθμό αυτό, τρίτον, να διαπιστωθεί ότι ο αιτών υπέστη ηθική παρενόχληση, τέταρτον, να υποχρεωθεί η ΕΤΕπ να αποκαταστήσει τη ζημία που υποτίθεται ότι υπέστη και, τέλος, να ακυρωθεί η απόφαση περί μη αναλήψεως ορισμένων ιατρικών εξόδων για θεραπεία με λέιζερ.

3 Με την προαναφερθείσα απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2009, De Nicola κατά ΕΤΕπ, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης απέρριψε την προσφυγή και καταδίκασε τον C. De Nicola στα δικαστικά έξοδα της ΕΤΕπ.

4 Με έγγραφο της 14ης Ιανουαρίου 2010, η ΕΤΕπ ζήτησε από τον C. De Nicola να της επιστρέψει το ποσό των 18 232,25 ευρώ, ήτοι 17 000 ευρώ ως αμοιβή του δικηγόρου του οποίου ζήτησε τη συνδρομή, 364,05 ευρώ ως έξοδα ταξιδίου στα οποία υποβλήθηκε ο εν λόγω δικηγόρος και 868,20 ευρώ ως «γενικά διοικητικά έξοδα». Στο έγγραφο αυτό ήταν συνημμένες δύο αποδείξεις παροχής υπηρεσιών που είχε απευθύνει στην ΕΤΕπ ο δικηγόρος της.

5 Με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο της 15ης Φεβρουαρίου 2010, ο C. De Nicola πληροφόρησε την ΕΤΕπ ότι το ποσό που του ζητήθηκε να καταβάλει δεν ήταν ούτε ανάλογο προς τα σχετικά έξοδα ούτε δικαιολογημένο. Ο ενδιαφερόμενος δήλωσε ωστόσο ότι ήταν διατεθειμένος να καταβάλει ποσό 4 800 ευρώ.

6 Με έγγραφο της 1ης Μαρτίου 2010 προς τον C. De Nicola, η ΕΤΕπ επεσήμανε ότι, «προς εξεύρεση συμβιβαστικής λύσεως και προς αποφυγή κινήσεως της διαδικασίας καθορισμού των δικαστικών εξόδων», ήταν διατεθειμένη να καθορίσει τα αποδοτέα έξοδα στο ποσό των 16 000 ευρώ, διευκρινίζοντας ωστόσο ότι η προσφορά αυτή δεν συνιστά «μεταγενέστερη δέσμευση της [ΕΤΕπ] στο πλαίσιο ενδεχόμενης διαδικασίας καθορισμού των δικαστικών εξόδων».

7 Προς απάντηση στο έγγραφο αυτό, ο C. De Nicola απέστειλε στις 8 Μαρτίου 2010 ηλεκτρονικό έγγραφο με το οποίο δήλωσε ότι ήταν διατεθειμένος να αποφύγει την προσφυγή σε νέα ένδικη διαδικασία και πρότεινε να καταβάλει στην ΕΤΕπ ποσό 6 000 ευρώ, ανώτερο δηλαδή εκείνου που είχε δηλώσει ότι ήταν διατεθειμένος να καταβάλει με το ηλεκτρονικό έγγραφο της 15ης Φεβρουαρίου 2010.

8 Με έγγραφο που περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης στις 29 Μαρτίου 2010, η ΕΤΕπ υπέβαλε ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης την υπό κρίση αίτηση καθορισμού των δικαστικών εξόδων.

9 Η υπόθεση ανατέθηκε στο πρώτο τμήμα του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης.

10 Με έγγραφο που περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης στις 19 Μαΐου 2010, ο C. De Nicola υπέβαλε τις παρατηρήσεις του επί της αιτήσεως καθορισμού των δικαστικών εξόδων.

Αιτήματα των διαδίκων και διαδικασία

11 Η ΕΤΕπ ζητεί από το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης να καθορίσει σε 18 214,50 ευρώ το ποσό των εξόδων που οφείλει να αποδώσει ο C. De Nicola στο πλαίσιο της υποθέσεως F-55/08.

12 Ο C. De Nicola ζητεί από το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης να απορρίψει την αίτηση ως απαράδεκτη ή, επικουρικώς, ως αβάσιμη.

13 Η υπόθεση παραπέμφθηκε προς εκδίκαση στην ολομέλεια.

14 Με μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης κάλεσε τους διαδίκους να απαντήσουν στα ακόλουθα κύρια ερωτήματα:

— Όταν ένα όργανο ζητεί τη συνδρομή δικηγόρου, πρέπει οι αμοιβές του δικηγόρου αυτού να θεωρούνται, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητας των υπαλληλικών υποθέσεων και της αρχής της ισότητας στην παροχή ένδικης προστασίας, ως «αναγκαίες στο πλαίσιο της διαδικασίας» κατά την έννοια του άρθρου 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας, μολονότι η παροχή δικηγορικών υπηρεσιών αποτελεί απλή δυνατότητα του οργάνου και όχι υποχρέωσή του;

— Αν γίνει δεκτό ότι οι αμοιβές που καταβάλλει ένα όργανο στον δικηγόρο του είναι «αναγκαίες στο πλαίσιο της διαδικασίας», εισάγεται δυσμενής διάκριση μεταξύ των ηττηθέντων προσφευγόντων ανάλογα με το αν το καθού όργανο είχε ζητήσει τη συνδρομή δικηγόρου, τούτο δε λαμβανομένου υπόψη ότι οι προσφεύγοντες ουδόλως επηρεάζουν τους λόγους για τους οποίους ένα όργανο αποφασίζει να ζητήσει τη συνδρομή δικηγόρου (επιλογή του οργάνου να μη διαθέτει νομική υπηρεσία η οποία θα χειρίζεται τις υπαλληλικές υποθέσεις, οργάνωση και έκταση της εν λόγω νομικής υπηρεσίας, φόρτος εργασίας του προσωπικού, αδυναμία του προσωπικού να εργαστεί στη γλώσσα διαδικασίας κ.λπ.);

— Εν πάση περιπτώσει, εν προκειμένω, ήταν η εκ μέρους της ΕΤΕπ προσφυγή στις υπηρεσίες δικηγόρου απολύτως αναγκαία, λαμβανομένης υπόψη, μεταξύ άλλων, της εργασίας που είχε προηγουμένως πραγματοποιηθεί ενδοϋπηρεσιακώς προς επίλυση της διαφοράς της με τον C. De Nicola;

— Ποιες συνέπειες έχει για την έκβαση της διαφοράς η διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 26ης Νοεμβρίου 2004, ΕΤΕπ κατά De Nicola [C-198/02 P (R)-DEP];

15 Οι διάδικοι συμμορφώθηκαν προς τα εν λόγω μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας.

Επιχειρήματα των διαδίκων

16 Η ΕΤΕπ υποστηρίζει ότι το ποσό των 18 214,50 ευρώ που ζητείται ως αποδοτέα έξοδα –ήτοι 17 000 ευρώ ως αμοιβή δικηγόρου, 364,50 ευρώ ως έξοδα ταξιδίου στα οποία υποβλήθηκε ο δικηγόρος για τη μετάβασή του στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης και 850 ευρώ για τα «γενικά έξοδά» του– είναι λογικό και σύμφωνο προς τη νομολογία.

17 Όσον αφορά, ειδικότερα, τις αμοιβές δικηγόρου ύψους 17 000 ευρώ, η ΕΤΕπ υπενθυμίζει καταρχάς ότι, κατά τη νομολογία, οι αμοιβές αυτές εμπίπτουν στην έννοια των αναγκαίων εξόδων στο πλαίσιο της διαδικασίας. Η ΕΤΕπ επισημαίνει, ακολούθως, ότι, μολονότι τα νομικά ζητήματα που τέθηκαν στο πλαίσιο της κύριας δίκης δεν ήταν νέα, ο μεγάλος αριθμός σελίδων του εισαγωγικού δικογράφου, που συνοδευόταν από πλήθος παραρτημάτων, καθώς και η σειρά αιτήσεων που υπέβαλε ο C. De Nicola απαίτησαν πολύωρη εργασία εκ μέρους του δικηγόρου της ΕΤΕπ. Κατά τα λοιπά, η έκταση αυτή καθαυτήν της αποφάσεως —276 σημεία— καταδεικνύει την πολυπλοκότητα της κύριας προσφυγής. Τέλος, η ΕΤΕπ τονίζει ότι το ποσό των 17 000 ευρώ για την αμοιβή δικηγόρου, η οποία περιλαμβάνει

τα ύψους 1 000 ευρώ έξοδα προετοιμασίας της υπό κρίση αιτήσεως καθορισμού των δικαστικών εξόδων, αντιστοιχεί, βάσει του μέσου ωρομισθίου των 220 ευρώ, σε 77 περίπου ώρες εργασίας, αντιστοιχία η οποία είναι, κατά την άποψή της, προσήκουσα σε σχέση με τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

18 Στο πλαίσιο της άμυνάς του, ο C. De Nicola ζητεί καταρχάς να κηρυχθεί απαράδεκτη η αίτηση καθορισμού των δικαστικών εξόδων, υποστηρίζοντας ότι θα έπρεπε να είχε προηγηθεί της υποβολής της, δυνάμει του άρθρου 41 του κανονισμού του προσωπικού της ΕΤΕπ, διαδικασία συμβιβασμού.

19 Όλως επικουρικώς, ο C. De Nicola ζητεί την απόρριψη της αιτήσεως.

20 Όσον αφορά την αμοιβή δικηγόρου, ο C. De Nicola βάλλει κατά της εκτιμήσεως ότι είναι αναγκαία στο πλαίσιο της διαδικασίας. Όπως επισημαίνει, στην ΕΤΕπ απόκειται να αποδείξει ότι, στο μέτρο που είχε τη δυνατότητα να εκπροσωπηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης από υπαλλήλους της και μόνον, ήταν αναγκαία εν προκειμένω η προσφυγή στις υπηρεσίες εξωτερικού δικηγόρου, ιδίως λόγω της πολυπλοκότητας των εξεταζόμενων ζητημάτων. Κατά τον C. De Nicola, η ΕΤΕπ, που περιορίζεται στον ex ante και κατ' αποκοπήν καθορισμό της αμοιβής του δικηγόρου της, δεν απέδειξε το στοιχείο αυτό και δεν παραπέμπει σε καμία συγκεκριμένη πράξη η οποία, λόγω των δυσχερειών στον χειρισμό της, κατέστησε αναγκαία την προσφυγή στις υπηρεσίες εξωτερικού δικηγόρου. Τέλος, ο C. De Nicola υπενθυμίζει ότι η ΕΤΕπ αυτή καθαυτήν δέχθηκε, με την αίτησή της, ότι τα ζητήματα που ήγειρε η κύρια προσφυγή δεν ήταν νέα και προσθέτει ότι το πλήθος εγγράφων που προσαρτήθηκαν στο δικόγραφο της κύριας προσφυγής της προέρχονταν από την ίδια την ΕΤΕπ και είχαν ήδη υποβληθεί στο πλαίσιο της εκδικάσεως προγενέστερων υποθέσεων.

21 Όσον αφορά τα έξοδα μετακινήσεως στα οποία υποβλήθηκε ο δικηγόρος της ΕΤΕπ προκειμένου να μεταβεί στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, ο C. De Nicola αμφισβητεί τα σχετικά στοιχεία και επισημαίνει ότι το ζητηθέν ποσό των 364,50 ευρώ συμπίπτει πλήρως με το ποσό που ο ίδιος αυτός δικηγόρος είχε χρεώσει στην ΕΤΕπ για τη μετάβασή του σε συνεδρίαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2008.

22 Ως προς τα γενικά διοικητικά έξοδα ύψους 850 ευρώ των οποίων ζητείται η επιστροφή, ο C. De Nicola υποστηρίζει ότι η ΕΤΕπ δεν αποδεικνύει ότι όντως υποβλήθηκε στα εν λόγω έξοδα.

23 Προς απάντηση στις παρατηρήσεις του C. De Nicola, η ΕΤΕπ αμφισβητεί τον ισχυρισμό ότι η αμοιβή του δικηγόρου της δεν ήταν αναγκαία. Όπως υποστηρίζει, οι πόροι της νομικής υπηρεσίας της διατίθενται καταρχήν για τις περιπτώσεις για τις οποίες συστάθηκε, ήτοι για τη χορήγηση δανείων και την παροχή εγγυήσεων προς ενίσχυση της αναπτύξεως της εσωτερικής αγοράς, και δεν της παρέχουν τη δυνατότητα να κινεί μέχρι περατώσεώς τους ένδικες διαδικασίες μεταξύ αυτής και των μελών του προσωπικού της. Κατά την ΕΤΕπ, εντεύθεν προκύπτει ότι η πρακτική της συστηματικής προσφυγής σε υπηρεσίες δικηγόρου ενώπιον όλων των βαθμών δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου της Ένωσης και ανεξαρτήτως της γλώσσας διαδικασίας θα έπρεπε να θεωρείται αναγκαία για την άμυνά της.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως καθορισμού των δικαστικών εξόδων

24 Πρέπει να τονιστεί ότι η αίτηση της ΕΤΕπ περί καθορισμού των δικαστικών εξόδων απορρέει από το σχετικό δικαίωμα που της παρέχει η προαναφερθείσα πρωτόδικη απόφαση De Nicola κατά ΕΤΕπ και, ακολούθως, ότι δεν εμπίπτει στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν για τον C. De Nicola, ως μέλος του προσωπικού της ΕΤΕπ, από τον κανονισμό της (βλ., υπό την έννοια αυτή, διάταξη του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της 4ης Αυγούστου 1998, T-77/98, Eppe κατά Επιτροπής, σκέψη 11). Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν είναι βάσιμος ο ισχυρισμός του C. De Nicola ότι, για να είναι παραδεκτή η αίτηση καθορισμού των δικαστικών εξόδων, θα έπρεπε να είχε προηγηθεί διαδικασία

συμβιβασμού κατά το άρθρο 41 του κανονισμού του προσωπικού της ΕΤΕπ, διαδικασία που θεωρείται εξάλλου από τη νομολογία ως προαιρετική (απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 17ης Ιουνίου 2003, Τ-385/00, Seiller κατά ΕΤΕπ, σκέψη 73).

25 Ως εκ τούτου, η αίτηση καθορισμού των δικαστικών εξόδων είναι παραδεκτή.

Επί της βασιμότητας της αιτήσεως καθορισμού των δικαστικών εξόδων

Ως προς τις αμοιβές δικηγόρου στο πλαίσιο της κύριας δίκης

26 Υπενθυμίζεται καταρχάς ότι, δυνάμει του άρθρου 19 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα θεσμικά όργανα της Ένωσης αντιπροσωπεύονται ενώπιον του Δικαστηρίου από εκπρόσωπο που διορίζεται για κάθε υπόθεση, ο δε εκπρόσωπος αυτός δύναται να επικουρείται από σύμβουλο ή δικηγόρο. Από τη νομολογία προκύπτει ότι ο όρος «θεσμικό όργανο» που χρησιμοποιείται στο άρθρο αυτό δεν πρέπει να αναφέρεται αποκλειστικώς στα όργανα που αριθμεί το άρθρο 13, παράγραφος 1, ΣΕΕ, αλλά να καλύπτει επίσης και τα λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης, όπως είναι η ΕΤΕπ (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της 8ης Μαρτίου 2011, F-59/09, De Nicola κατά ΕΤΕπ, σκέψη 116, επί της οποίας έχει ασκηθεί αναίρεση που εκκρεμεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, υπόθεση Τ-264/11 P).

27 Κατά το άρθρο 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας, ως αποδοτέα έξοδα θεωρούνται «τα αναγκαία έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι λόγω της δίκης και ιδίως τα έξοδα μετακινήσεως και διαμονής και η αμοιβή των εκπροσώπων, συμβούλων ή δικηγόρων». Όπως προκύπτει από την ανωτέρω διάταξη, τα αποδοτέα έξοδα περιορίζονται, αφενός, στα ποσά που δαπανήθηκαν για τους σκοπούς της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου δίκης και, αφετέρου, σε όσα ήταν αναγκαία για τους ανωτέρω σκοπούς (βλ. διάταξη του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της 26ης Απριλίου 2010, F-7/08 DEP, Schönberger κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 2010, σκέψη 23).

28 Τίθεται εν προκειμένω το ζήτημα αν και υπό ποιες συνθήκες, στην περίπτωση στην οποία ένα όργανο κατά την έννοια του άρθρου 19, τρίτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου έχει ζητήσει τη συνδρομή δικηγόρου, η αμοιβή του δικηγόρου αυτού εμπίπτει στα «αποδοτέα έξοδα» κατά την έννοια του άρθρου 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας.

29 Συναφώς, δεν μπορεί να γίνει δεκτός ο ισχυρισμός ότι οι αμοιβές που καταβάλλει ένα όργανο στον δικηγόρο του οποίου έχει ζητήσει τη συνδρομή στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς ουδέποτε μπορεί να θεωρηθούν ως αποδοτέα έξοδα. Συγκεκριμένα, μολονότι είναι γεγονός ότι η εκ μέρους θεσμικού οργάνου προσφυγή σε υπηρεσίες δικηγόρου αποτελεί απλή δυνατότητα την οποία ελεύθερα μπορεί να ασκήσει το εν λόγω όργανο, η προσφυγή αυτή συνιστά, εντούτοις, προνόμιο συνυφασμένο με την άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι αμοιβές που καταβάλλει ένα όργανο στον δικηγόρο του οποίου έχει ζητήσει τη συνδρομή πρέπει πάντα να θεωρούνται ως αποδοτέα έξοδα.

30 Ωστόσο, το αν η αμοιβή που καταβάλλει ένα όργανο στον δικηγόρο του οποίου ζήτησε τη συνδρομή συνιστά αποδοτέα δαπάνη εξαρτάται, όπως ρητώς προβλέπει το άρθρο 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας, από την εκ μέρους του οργάνου απόδειξη του «αναγκαίου» για τη διαδικασία χαρακτήρα της εν λόγω δαπάνης.

31 Βεβαίως, έχει κριθεί ότι, όταν ένα όργανο ζητεί τη συνδρομή δικηγόρου, η αμοιβή του δικηγόρου αυτού εμπίπτει στην έννοια των αναγκαίων εξόδων στο πλαίσιο της διαδικασίας (βλ., υπό την έννοια αυτή, διατάξεις του Δικαστηρίου της 21ης Ιουνίου 1976, 126/76 DEP, Dietz κατά Επιτροπής, σκέψεις 5 και 6, της 7ης Σεπτεμβρίου 1999, C-409/96 P-DEP, Επιτροπή κατά Sveriges Betodlares και Henrikson, σκέψη 12, και της 26ης Νοεμβρίου 2004, C-198/02 P-DEP, ΕΤΕΠ κατά De Nicola,

σκέψη 18· διατάξεις του Γενικού Δικαστηρίου της 6ης Φεβρουαρίου 1995, T-460/93 DEP, Tête κ.λπ. κατά ΕΤΕπ, και της 24ης Μαρτίου 1998, T-175/94 DEP, International Procurement Services κατά Επιτροπής, σκέψη 9).

32 Ωστόσο, από τις προαναφερθείσες διατάξεις δεν προκύπτει ότι, για τον δικαστή της Ένωσης, οι αμοιβές που καταβάλλει ένα όργανο στον δικηγόρο του αποτελούν, εν πάση περιπτώσει, αποδοτέα έξοδα την αναγκαιότητα των οποίων δεν υποχρεούται να αποδείξει το όργανο, σύμφωνα με το άρθρο 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας. Συγκεκριμένα, ο δικαστής της Ένωσης, διευκρινίζοντας στο πλαίσιο ορισμένων από τις διατάξεις αυτές ότι η αμοιβή των δικηγόρων ενέπιπτε «στην έννοια των αναγκαίων για τη διαδικασία εξόδων», περιορίστηκε στην επισήμανση ότι, αντιθέτως προς άλλες δαπάνες αποκλειόμενες, ως εκ της φύσεώς τους, από τα αποδοτέα έξοδα, όπως είναι η αμοιβή των υπαλλήλων που παρίστανται ενώπιον δικαστηρίου, οι αμοιβές δικηγόρων μπορούσαν, εφόσον αποδειχθεί ο αναγκαίος χαρακτήρας τους, να επιστραφούν στα όργανα. Μολονότι είναι γεγονός ότι, κατόπιν της εκδόσεως των ως άνω διατάξεων, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εισήγαγε στον Οργανισμό του Δικαστηρίου, με απόφαση της 2ας Νοεμβρίου 2004 περί ιδρύσεως του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης (ΕΕ L 333, σ. 7), το παράρτημα Ι του οποίου το άρθρο 7, παράγραφος 5, δεύτερη περίοδος, προβλέπει πλέον ότι, υπό την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων του Κανονισμού Διαδικασίας, κάθε ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα, η εισαγωγή αυτή είχε ως συνέπεια μια τροποποίηση στους κανόνες που διέπουν την ανάληψη των αποδοτέων εξόδων και όχι στον ορισμό των εξόδων αυτών.

33 Αν στο άρθρο 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας δοθεί η ερμηνεία ότι, σε κάθε περίπτωση και χωρίς συγκεκριμένη και αντικειμενική αιτιολόγηση, οι αμοιβές που καταβάλλει ένα όργανο στον δικηγόρο του θεωρούνται ως «αναγκαία έξοδα» κατά την έννοια του άρθρου αυτού, η ερμηνεία αυτή ενέχει κίνδυνο παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως στην ειδική περίπτωση κατά την οποία δύο υπάλληλοι του ίδιου οργάνου ασκούν χωριστά προσφυγή κατά του οργάνου και αυτό αποφασίζει για τη μεν πρώτη από τις εν λόγω προσφυγές να ζητήσει τη συνδρομή δικηγόρου, για τη δε δεύτερη να μην τη ζητήσει. Πράγματι, αν αμφότερες οι προσφυγές αυτές απορρίπτονταν και καθένας από τους προσφεύγοντες υπαλλήλους καταδικαζόταν στα δικαστικά έξοδα του καθού οργάνου, το ποσό των εν λόγω εξόδων θα ήταν αισθητά υψηλότερο για τον πρώτο από τους εν λόγω υπαλλήλους έναντι του δευτέρου. Από τη νομολογία προκύπτει ότι, επί ζητήματος που σχετίζεται με την άσκηση διακριτικής ευχέρειας, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως παραβιάζεται όταν ένα όργανο εφαρμόζει διαφορετική μεταχείριση κατά τρόπο αυθαίρετο ή προδήλως δυσανάλογο σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό (απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 13ης Δεκεμβρίου 2004, T-251/02, Ε κατά Επιτροπής, σκέψη 124).

34 Η περίπτωση, που συντρέχει εν προκειμένω, να ζητεί ένα όργανο συστηματικώς τη συνδρομή δικηγόρου στο πλαίσιο διαφορών με τους υπαλλήλους του δεν αρκεί για να αποσοβηθεί ο κίνδυνος παραβιάσεως της αρχής της ισότητας, στο μέτρο που οι υπάλληλοι του οργάνου αυτού τυγχάνουν διαφορετικής μεταχειρίσεως έναντι των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των οργάνων που δεν έχουν καθόλου ή σχεδόν καθόλου τη συνήθεια να ζητούν τη συνδρομή δικηγόρου στις υπαλληλικές διαφορές. Βεβαίως, ο δικαστής της Ένωσης τόνισε τη σπουδαιότητα της αυτονομίας κάθε οργάνου, κατά την έννοια του άρθρου 19, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, απορρίπτοντας επιχειρήματα αντλούμενα από την ενότητα της δημόσιας διοικήσεως (βλ. απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, T-220/95, Gimenez κατά Επιτροπής των Περιφερειών, σκέψη 72). Ωστόσο, το ευεργέτημα αυτής της αρχής της αυτονομίας αναγνωρίσθηκε στα όργανα υπό την ιδιότητά τους των εργοδοτών στο πλαίσιο της διοικήσεως του προσωπικού τους. Η αρχή αυτή δεν μπορεί εξάλλου να δικαιολογήσει διαφορετική μεταχείριση του προσωπικού της Ένωσης, ανεξαρτήτως του οργάνου στο οποίο ανήκει, όσον αφορά την παροχή ένδικης προστασίας για τη διευθέτηση των διαφορών με τον εργοδότη τους. Κατά συνέπεια, ακόμη και αν κάθε όργανο έχει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως κατά την οργάνωση των υπηρεσιών του και την εκπλήρωση των καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί, όλοι οι υπάλληλοι της Ένωσης πρέπει να τυγχάνουν ένδικης

προστασίας επί ίσοις όροις, ο δε βαθμός αποτελεσματικότητας του δικαιώματός τους ένδικης προστασίας δεν μπορεί να αποτελεί συνάρτηση των επιλογών του εργοδότη όσον αφορά την οργάνωση των υπηρεσιών του.

35 Εξάλλου, η προαναφερθείσα διαφορετική μεταχείριση δύναται επίσης, αν η επιλογή της προσφυγής ή όχι σε υπηρεσίες δικηγόρου στηριζόταν στην επιλογή της γλώσσας διαδικασίας, να εισαγάγει έμμεση δυσμενή διάκριση λόγω ιθαγένειας σε βάρος των υπηκόων των κρατών μελών των οποίων η γλώσσα δεν καταλέγεται μεταξύ των πλέον χρησιμοποιούμενων εντός των νομικών υπηρεσιών των οργάνων.

36 Τέλος, υπενθυμίζεται ότι πριν από την έναρξη ισχύος του Κανονισμού Διαδικασίας, ήτοι πριν από την 1η Νοεμβρίου 2007, τα έξοδα των οργάνων στο πλαίσιο υπαλληλικών διαφορών ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων βάρυναν καταρχήν τα οικεία όργανα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 88 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου. Με την απόφαση της 2ας Νοεμβρίου 2004 περί ιδρύσεως του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, το Συμβούλιο αποφάσισε, όπως προαναφέρθηκε, ότι κάθε ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Αν γινόταν δεκτή η ερμηνεία του άρθρου 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας κατά την οποία το σύνολο ή μέρος των αμοιβών που καταβάλλει ένα όργανο σε δικηγόρο πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να θεωρούνται ως αναγκαία έξοδα, ο νέος αυτός κανόνας κατανομής των εξόδων δύναται, σε περίπτωση ήττας του προσφεύγοντος και εφόσον το καθού όργανο που προσέφυγε σε υπηρεσίες δικηγόρου έχει ζητήσει την καταδίκη του προσφεύγοντος στα δικαστικά έξοδα, να αυξήσει αισθητά το κόστος της ένδικης διαδικασίας σε βάρος του προσφεύγοντος. Συγκεκριμένα, ο ηττηθείς διάδικος καλείται να καλύψει, πέραν της αμοιβής του δικού του δικηγόρου, το σύνολο ή μέρος της αμοιβής που πρέπει να καταβάλει το όργανο στον δικό του δικηγόρο, το δε κόστος της δίκης μπορεί να ανέλθει σε ποσό ακόμη και δεκαπλάσιο του μισθού ενός υπαλλήλου με βαθμό AST 1, ασχέτως του οικονομικού συμφέροντος που ενδέχεται να παρουσιάζει η προσφυγή του. Λαμβανομένου υπόψη αυτού του σχετικού με την ένδικη διαδικασία κινδύνου, ο οικείος υπάλληλος θα μπορούσε να αποθαρρυνθεί από την άσκηση προσφυγής, ιδίως σε υποθέσεις που παρουσιάζουν χαμηλό ή ανύπαρκτο οικονομικό ενδιαφέρον. Αυτή η συνέπεια είναι, λόγω της δυσαναλογίας μεταξύ του αντικειμένου της δίκης και των εξόδων της, ικανή να θίξει την αποτελεσματικότητα του δικαιώματος των υπαλλήλων της Ένωσης για άσκηση προσφυγής και να παραβιάσει με τον τρόπο αυτό την αρχή της αποτελεσματικής έννομης προστασίας, όπως απορρέει από τη νομολογία και το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

37 Από τις ως άνω εκτιμήσεις προκύπτει ότι, στην περίπτωση που ο προσφεύγων υποχρεούται να καλύψει εν όλω ή εν μέρει τα δικαστικά έξοδα στα υποβλήθηκε ένα όργανο, στο όργανο αυτό απόκειται, όταν σκοπεύει να αναζητήσει τις αμοιβές που κατέβαλε στον δικηγόρο του, να αποδείξει ότι πρόκειται για «αναγκαία έξοδα» στο πλαίσιο της διαδικασίας.

38 Συναφώς, ένα όργανο θα μπορούσε να αποδείξει την αναγκαιότητα της προσφυγής σε υπηρεσίες δικηγόρου αν αποδείκνυε ειδικότερα ότι, για λόγους συγκυριακούς και παροδικούς, που σχετίζονται μεταξύ άλλων με έκτακτο φόρτο εργασίας ή με απρόβλεπτες απουσίες του προσωπικού της νομικής υπηρεσίας του που κατά κανόνα εκπροσωπεί το όργανο ενώπιον δικαστηρίων, υποχρεώθηκε να ζητήσει τη συνδρομή δικηγόρου. Το ίδιο ισχύει για ένα όργανο που, αντιμέτωπο με προσφεύγοντα ο οποίος έχει ασκήσει σημαντικές σε όγκο και αριθμό προσφυγές, αποδεικνύει ότι, αν δεν είχε ζητήσει τη συνδρομή δικηγόρου, θα είχε υποχρεωθεί να διαθέσει δυσανάλογα τους πόρους των υπηρεσιών του στο πλαίσιο του χειρισμού των οικείων προσφυγών.

39 Αντιθέτως, ένα όργανο δεν μπορεί να ζητήσει εν όλω ή εν μέρει την επιστροφή της αμοιβής που κατέβαλε στον δικηγόρο του όταν απλώς εξηγεί ότι επέλεξε, για λόγους χρηματοοικονομικούς ή οργανωτικούς, να απαλλάξει τη νομική υπηρεσία του από την ενασχόληση με υπαλληλικές υποθέσεις. Συγκεκριμένα, μολονότι ένα όργανο είναι ελεύθερο να επιλέξει αυτή την πρακτική, η επιλογή του δεν πρέπει να συνεπάγεται έξοδα για το προσωπικό του, καθόσον τούτο ενέχει τον κίνδυνο, όπως προαναφέρθηκε, παραβιάσεως της αρχής της ισότητας στην παροχή ένδικης προστασίας μεταξύ του

προσωπικού των οργάνων των οποίων η νομική υπηρεσία εξασφαλίζει τη δυνατότητα παραστάσεως ενώπιον του δικαστηρίου της Ένωσης και του προσωπικού των οργάνων που συστηματικώς ζητούν τη συνδρομή δικηγόρου.

40 Αφ' ης στιγμής το όργανο αποδείξει την αναγκαιότητα της συνδρομής δικηγόρου, στον δικαστή απόκειται να καθορίσει το ύψος της δικηγορικής αμοιβής που μπορεί να αναζητηθεί από τον καταδικασθέντα στα δικαστικά έξοδα διάδικο.

41 Συναφώς, ο δικαστής δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη μια τιμή που έχει καθοριστεί σε εθνικό επίπεδο για τις αμοιβές δικηγόρων, ούτε ενδεχόμενη σχετική συμφωνία μεταξύ του ενδιαφερομένου και των υπαλλήλων ή συμβούλων του (βλ., για παράδειγμα, διάταξη του Γενικού Δικαστηρίου της 9ης Σεπτεμβρίου 2002, T-182/00 DEP, Pannella κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 28). Ελλείψει διατάξεως του δικαίου της Ένωσης στον τομέα του καθορισμού τιμών, στον δικαστή απόκειται να εκτιμήσει ελεύθερα τα στοιχεία της υπό κρίση υποθέσεως, λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο και τη φύση της διαφοράς, τη σπουδαιότητά της από πλευράς δικαίου της Ένωσης, καθώς και τις δυσκολίες της υποθέσεως, τον φόρτο εργασίας που συνεπάγεται η ένδικη διαδικασία για τους υπαλλήλους ή συμβούλους που επιλαμβάνονται της υποθέσεως και τα οικονομικά συμφέροντα που αντιπροσωπεύει η διαφορά για τους διαδίκους (προαναφερθείσα διάταξη Pannella κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 29). Ο δικαστής πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη, κατά τον καθορισμό του ποσού των αποδοτέων εξόδων, τη δυνατότητα του καταδικασθέντος στα δικαστικά έξοδα διαδίκου να συμβάλει στα δικαστικά έξοδα, προκειμένου να μην προσβληθεί δυσανάλογα το δικαίωμα του εν λόγω διαδίκου για αποτελεσματική έννομη προστασία, όπως προβλέπεται από το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

42 Τέλος, το ποσό της αποδοτέας αμοιβής του δικηγόρου του οικείου οργάνου δεν μπορεί να εκτιμηθεί χωρίς να ληφθεί υπόψη η εργασία που πραγματοποιήθηκε ενδοϋπηρεσιακώς, ακόμη και πριν υποβληθεί η υπόθεση στην κρίση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης. Συγκεκριμένα, στο μέτρο που το παραδεκτό μιας προσφυγής εξαρτάται από την υποβολή διοικητικής ενστάσεως και την απόρριψή της από την αρμόδια για τους διορισμούς αρχή, οι υπηρεσίες του οργάνου εμπλέκονται καταρχήν στην εξέταση των διαφορών πριν ακόμη αυτές υποβληθούν στην κρίση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης. Ως εκ τούτου, στις υποθέσεις που, για κάποιον από τους εκτεθέντες στη σκέψη 38 της παρούσας διατάξεως λόγους, ένα όργανο ζήτησε τη συνδρομή δικηγόρου, το σύνολο των ωρών εργασίας του εν λόγω δικηγόρου που μπορούν να θεωρηθούν ως αντικειμενικώς αναγκαίες για τη διαδικασία πρέπει να εκτιμηθεί καταρχήν στο ένα τρίτο των ωρών που θα είχε χρειαστεί ο δικηγόρος αυτός, αν δεν μπορούσε να στηριχθεί στην προηγούμενη εργασία της νομικής υπηρεσίας του οργάνου.

43 Η αναλογία αυτή ενδέχεται πάντως να είναι μεγαλύτερη ιδίως στην περίπτωση κατά την οποία ένα όργανο που αντιμετωπίζει προσφεύγοντα ο οποίος έχει ασκήσει μεγάλο αριθμό προδήλως καταχρηστικών προσφυγών αναγκάζεται να αναθέσει σε δικηγόρο εν όλω ή εν μέρει τη διαχείριση των διαφορών αυτών, περιλαμβανομένης της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας, προκειμένου να αποφύγει τη δυσανάλογη διάθεση πόρων της νομικής υπηρεσίας του.

44 Υπό το πρίσμα των ως άνω εκτιμήσεων πρέπει να δοθεί η απάντηση στην υπό κρίση αίτηση καθορισμού των δικαστικών εξόδων, όσον αφορά την αμοιβή δικηγόρου που κατέβαλε η ΕΤΕπ στο πλαίσιο της κύριας δίκης.

45 Εν προκειμένω, η ΕΤΕπ υποστηρίζει ότι οι υπαλληλικές υποθέσεις δεν εμπίπτουν στη συνήθη δραστηριότητα της νομικής υπηρεσίας της, η οποία ασχολείται κυρίως με τις περιπτώσεις για τις οποίες συστάθηκε, ήτοι για τη χορήγηση δανείων και την παροχή εγγυήσεων προς ενίσχυση της αναπτύξεως της εσωτερικής αγοράς. Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, το στοιχείο αυτό δεν αρκεί για να αποδειχθεί ότι οι αμοιβές που κατέβαλε η ΕΤΕπ στον δικηγόρο του οποίου ζήτησε τη συνδρομή θα έπρεπε να θεωρηθούν ως αναγκαία για τη διαδικασία έξοδα.

46 Εντούτοις, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης κρίνει ότι η συνδρομή δικηγόρου την οποία ζήτησε η ΕΤΕπ ήταν αναγκαία. Πράγματι, ενώ η κύρια προσφυγή δεν εμφάνιζε ιδιαίτερες δυσκολίες και τα νομικά ζητήματα που ήγειρε η ΕΤΕπ, τα οποία αφορούσαν κατά κύριο λόγο τη νομιμότητα μιας εκθέσεως αξιολογήσεως και μιας αποφάσεως περί μη προαγωγής, καθώς και την προβαλλόμενη ύπαρξη ηθικής παρενοχλήσεως, δεν ήταν άγνωστα στο δίκαιο της Ένωσης, διαπιστώνεται ότι το 42 σελίδων δικόγραφο της προσφυγής είχε μεγαλύτερη έκταση από τα δικόγραφα προσφυγής που συνήθως υποβάλλονται στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, ότι τα παραρτήματά του υπερέβαιναν τις 700 σελίδες, ότι οι εκτεθέντες λόγοι ακυρώσεως ήταν πολυάριθμοι και ότι ορισμένοι από αυτούς στερούνταν σοβαρότητας. Εξάλλου, ο C. De Nicola είχε ήδη, πριν από την προσφυγή αυτή, υποβάλει ενώπιον του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου σειρά εισαγωγικών δικογράφων, καθένα από τα οποία απαιτούσε, λόγω της εκτάσεως των υπομνημάτων, ιδιαιτέρως σημαντική εργασία εκ μέρους της νομικής υπηρεσίας της ΕΤΕπ (συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-7/98, T-208/98 και T-109/99, συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-120/01 και T-300/01, συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-7/98 DEP, T-208/98 DEP και T-109/99 DEP, και υπόθεση C-198/02 P-DEP).

47 Ως εκ τούτου, στο μέτρο που η κύρια προσφυγή του C. De Nicola δεν μπορεί να θεωρηθεί ως προδήλως καταχρηστική, είναι ορθός ο καθορισμός του αριθμού των ωρών της αντικειμενικώς αναγκαίας για τη διαδικασία εργασίας σε 25 ώρες, ήτοι στο ένα τρίτο της εργασίας που θα ήταν αναγκαία για τον δικηγόρο, αν δεν μπορούσε να στηριχθεί στην εργασία που είχε προηγουμένως πραγματοποιήσει η νομική υπηρεσία της ΕΤΕπ (75 ώρες).

48 Συνεπώς, λαμβανομένου υπόψη ότι το ωρομίσθιο των 220 ευρώ αντιστοιχεί σε λογική αμοιβή έμπειρου δικηγόρου σε υπόθεση τέτοιας φύσεως, οι αναγκαίες δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε η ΕΤΕπ για την αμοιβή του δικηγόρου της στο πλαίσιο της κύριας δίκης πρέπει να εκτιμηθούν σε 5 500 ευρώ (ήτοι 25 ώρες x 220 ευρώ ανά ώρα).

Ως προς τα λοιπά έξοδα της διαδικασίας της κύριας δίκης

49 Η ΕΤΕπ ζητεί καταρχάς να της επιστραφεί ποσό 364,50 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στα προβαλλόμενα έξοδα μετακινήσεως στα οποία υποβλήθηκε ο δικηγόρος προκειμένου να παραστεί στην επ' ακροατηρίου συζήτηση. Ωστόσο, το αίτημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Συγκεκριμένα, μολονότι είναι γεγονός ότι ο δικηγόρος του οποίου τη συνδρομή ζήτησε η ΕΤΕπ της χρέωσε πράγματι ποσό 364,50 ευρώ για επαγγελματική μετακίνηση στο Λουξεμβούργο (Λουξεμβούργο), δεν αποδεικνύεται με τα στοιχεία που παρέσχε η ΕΤΕπ προς στήριξη της αιτήσεώς της καθορισμού των δικαστικών εξόδων ότι η μετακίνηση αυτή, που αφορούσε συνεδρίαση πραγματοποιηθείσα στην έδρα της ΕΤΕπ στις 17 Σεπτεμβρίου 2008 και όχι την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η οποία διεξήχθη στις 24 Μαρτίου 2009, ήταν αναγκαία για την προετοιμασία της επ' ακροατηρίου συζητήσεως.

50 Εξάλλου, όσον αφορά το ποσό των 850 ευρώ που η ΕΤΕπ ζητεί να της επιστραφεί ως «γενικά έξοδα» στα οποία υποβλήθηκε, τα έξοδα αυτά, που δεν μπορούν να αποσπασθούν από την εσωτερική δραστηριότητα της ΕΤΕπ, δεν είναι δυνατό να επιστραφούν με οποιοδήποτε τρόπο, ούτε κατ' αποκοπήν (βλ., υπό την έννοια αυτή, προαναφερθείσα διάταξη ΕΤΕπ κατά De Nicola, σκέψη 19).

Ως προς τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας καθορισμού των δικαστικών εξόδων

51 Το άρθρο 92 του Κανονισμού Διαδικασίας που αφορά τη διαδικασία προσβολής του καθορισμού των δικαστικών εξόδων δεν προβλέπει, αντιθέτως προς το άρθρο 86 του εν λόγω κανονισμού, την έκδοση αποφάσεως επί των δικαστικών εξόδων στο πλαίσιο της αποφάσεως ή της διατάξεως που περατώνει τη δίκη. Συγκεκριμένα, αν στο πλαίσιο της εξετάσεως προσφυγής ασκηθείσας δυνάμει του άρθρου 92 του Κανονισμού Διαδικασίας περί προσβολής του καθορισμού των δικαστικών εξόδων στην κύρια δίκη, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης αποφαινόταν επί των αμφισβητούμενων εξόδων και, χωριστά, επί των

νέων εξόδων που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας προσβολής του καθορισμού τους, θα μπορούσε να υποβληθεί σε μεταγενέστερο στάδιο στην κρίση του νέο ζήτημα προσβολής του καθορισμού των νέων εξόδων.

52 Συνεπώς, δεν συντρέχει λόγος να αποφανθεί χωριστά το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης επί των εξόδων και δαπανών που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας (διάταξη του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της 10ης Νοεμβρίου 2009, F-14/08 DEP, X κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 40).

53 Εντούτοις, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης οφείλει, κατά τον καθορισμό των αποδοτέων εξόδων, να λαμβάνει υπόψη όλες τις περιστάσεις της υποθέσεως έως τον χρόνο εκδόσεως της διατάξεως περί καθορισμού των δικαστικών εξόδων. Συναφώς, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης μπορεί να καθορίσει το ποσό των σχετικών με τη διαδικασία καθορισμού των δικαστικών εξόδων δαπανών που ήταν αναγκαίες κατά την έννοια του άρθρου 91 του Κανονισμού Διαδικασίας (βλ. προαναφερθείσα διάταξη Schönberger κατά Κοινοβουλίου, σκέψη 48).

54 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης δεν μπορεί να διαπιστώσει τον προδήλως δυσανάλογο, από πλευράς του ποσού του, χαρακτήρα της αιτήσεως καθορισμού των δικαστικών εξόδων, καθόσον η ΕΤΕπ, η οποία είχε ζητήσει τον καθορισμό των αποδοτέων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της κύριας δίκης σε 16 000 ευρώ, έλαβε μόνον 5 500 ευρώ, ήτοι ποσό κατώτερο εκείνου των 6 000 ευρώ που ο C. De Nicola της είχε προτείνει με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο της 8ης Μαρτίου 2010. Εξάλλου, ο δικηγόρος της ΕΤΕπ επωφελήθηκε οπωσδήποτε, και στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως καθορισμού των δικαστικών εξόδων, της συνδρομής των υπηρεσιών της ΕΤΕπ.

55 Πρέπει ωστόσο να ληφθεί υπόψη ότι ο τρόπος καθορισμού του ποσού των αποδοτέων δαπανών που έχει καταβάλει ένα όργανο στον δικηγόρο του διευκρινίστηκε με την παρούσα διάταξη. Από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτει εξάλλου ότι ο δικηγόρος της ΕΤΕπ δεν συνέταξε απλώς την αίτηση καθορισμού των δικαστικών εξόδων, αλλά έδωσε επίσης γραπτές αιτιολογημένες απαντήσεις στις διάφορες ερωτήσεις του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης.

56 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης κρίνει ότι, από τα 1 000 ευρώ που η ΕΤΕπ ζητεί να της επιστραφούν ως δαπάνες σχετικές με τη διαδικασία καθορισμού των δικαστικών εξόδων, μόνον 500 ευρώ μπορούν να θεωρηθούν ως αναγκαία έξοδα κατά την έννοια του άρθρου 91 του Κανονισμού Διαδικασίας.

57 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι το ποσό των εξόδων που πρέπει να αποδώσει ο C. De Nicola στην ΕΤΕπ πρέπει να καθοριστεί στα 6 000 ευρώ.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ολομέλεια)

διατάσσει:

Το ποσό των αποδοτέων στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων εξόδων στο πλαίσιο της υποθέσεως F-55/08, De Nicola κατά ΕΤΕπ, καθορίζεται σε 6 000 ευρώ.

Λουξεμβούργο, 27 Σεπτεμβρίου 2011.

Η Γραμματέας
W. Hakenberg

Ο Πρόεδρος
P. Mahoney